

การใช้ประโยชน์ของประชาชนต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง
เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร
People's Utilization Toward Green Area Services of Metro Forest
Learning Center, Prawet District, Bangkok

นาตาชา ดีประเสริฐ* กิติชัย รัตน์ะ อภิชาติ ภัทรธรรม
Natacha Deeprasert*, Kitichai Rattana, Apichart Pattaratuma
สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*^{2,3}
Forest Resource and Environmental Administration Forestry Kasetsart University
natachadeeprasert0@gmail.com

Received: June 25, 2025

Revised: August 1, 2025

Accepted: August 8, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม ของประชาชนที่มาใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มาใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร และปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนที่มาใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 377 คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด สถิติ t และ f ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.0 มีอายุเฉลี่ย 25 ปี มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 64.7 มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 67.9 ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 48.8 รายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 15,001–25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.8 มีวัตถุประสงค์หลักในการเข้ามาใช้บริการ คือ ชมธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 57.6 และความถี่ในการเข้ามาใช้บริการพื้นที่สีเขียวต่อเดือน ส่วนใหญ่เข้ามาใช้บริการ 1 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 87 โดยความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 โดยแบ่งเป็นความพึงพอใจ เป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริการพื้นที่สีเขียวอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 2) ด้านรูปแบบการจัดการเชิงพื้นที่อยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 3) ด้านชนิดพันธุ์ไม้ (ไม้ยืนต้น) อยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 5) ด้านคุณภาพของแหล่งเรียนรู้ ที่ให้กับประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจอยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพหลัก รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน และวัตถุประสงค์หลักในการเข้าใช้บริการพื้นที่สีเขียว

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ ศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง พื้นที่สีเขียว

Abstract

This research aimed to examine the basic economic and social characteristics of visitors using the green space of the Forest Learning Center in the City (Pa Nai Krung Learning Center), Prawet District, Bangkok; to investigate the level of public satisfaction with the use of the green space; and to identify factors influencing satisfaction among users of the green space at the Forest Learning Center in the City, Prawet District, Bangkok. Data were collected through questionnaires administered to 377 respondents. The data were analyzed using descriptive and inferential statistics, including frequency, percentage, mean, maximum, minimum, and t-test and F-test statistics, at a statistical significance level of 0.05.

The results indicated that the majority of respondents were female (56.0%), with an average age of 25 years. Most respondents were single (64.7%), held a bachelor's degree as their highest level of education (67.9%), and were employed in the private sector (48.8%). The majority reported a monthly income between 15,001 and 25,000 baht (35.8%). The primary purpose for visiting the green space was to enjoy nature (57.6%), and most respondents used the green space once per month (87.0%). Overall satisfaction with the use of the green space at the Forest Learning Center in the City, Prawet District, Bangkok was at a high level, with a mean score of 3.96. Satisfaction was assessed across five dimensions: 1) green space services, which were rated at a high level (mean = 4.07); 2) spatial management design, rated at a high level (mean = 4.06); 3) plant species (trees), rated at a high level (mean = 4.14); 4) facilities and services, rated at a high level (mean = 3.48); and 5) the quality of the learning resources provided for the public, university students, and school students, rated at a high level (mean = 4.03). Factors influencing satisfaction with the use of the green space at the Forest Learning Center in the City, Prawet District, Bangkok included age, highest level of education, primary occupation, monthly personal income, and the main purpose of visiting the green space.

Keywords: Satisfaction, Metro Forest Learning Center, Green Area

บทนำ

สังคมในกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นของประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจ การก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งมีแนวโน้มจะขยายเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านอากาศ และ ด้านสุขภาพ ดังนั้นรัฐบาลจึงให้ความสำคัญต่อการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมือง เพื่อแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเมืองและชุมชน โดยมีการกำหนดให้มีป่าในเมืองและพื้นที่สีเขียวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและการเรียนรู้ร้อยละ 5 จากเป้าหมายพื้นที่ป่าและพื้นที่สีเขียวไม่น้อยกว่าร้อยละ 55 ของพื้นที่ประเทศไทย จากการกำหนดในประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน แผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

และกำหนดบทบาทหน้าที่ของพื้นที่สีเขียว ในด้านต่าง ๆ ให้ประชาชนได้เข้าถึงการใช้ประโยชน์พื้นที่สีเขียว ซึ่งหนึ่งในพื้นที่สีเขียวต้นแบบในด้านการออกแบบและจัดทำพื้นที่สีเขียวแหล่งเรียนรู้ที่ได้ระบุไว้ในแนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ 2 (สผ.) คือ ศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2565)

ศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เป็นการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในที่ดินของ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) (ปตท.) จำนวน 12 ไร่ 1 งาน 2 ตารางวา ซึ่งเดิมเป็นที่รกร้างว่างเปล่าและเป็นพื้นที่ขยะ ปตท.เข้ามาพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เพื่อให้เป็นสถานที่แหล่งความรู้ด้านการปลูกป่าของ ปตท. และเป็นศูนย์เรียนรู้เรื่องป่าและระบบนิเวศที่เป็นพื้นที่สีเขียวของคนกรุงเทพมหานคร โดยมีแนวความคิดที่จะ “สร้างป่า ให้กับคน กรุงเทพมหานคร” ภายใต้แนวทางการส่งเสริมพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองของกลุ่ม ปตท. หรือ "PTT Green in the City" ได้ออกแบบสัดส่วนเป็นพื้นที่ป่า ร้อยละ 75 พื้นที่น้ำ ร้อยละ 10 พื้นที่ใช้งาน ร้อยละ 15 ป่าเป็นหลัก มีการออกแบบอาคารที่กลมกลืนกับสิ่งแวดล้อมเป็นต้นแบบนวัตกรรมอาคารเขียว เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้การปลูกป่าของ ปตท. และการปลูกป่าเชิงนิเวศแบบยั่งยืน ซึ่งในอนาคตป่านี้จะเติบโตและสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับพื้นที่ เป็นรูปแบบการศึกษาและเรียนรู้ป่าในเมือง เชื่อมโยงและสร้างความใกล้ชิดระหว่างคนกับป่า แต่เนื่องจากขนาดของพื้นที่ของศูนย์การเรียนรู้ป่าในกรุงที่ขนาดเล็ก จึงทำให้มีข้อจำกัดของพื้นที่ทำให้ไม่มีที่จอดรถภายในศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งจะต้องจอดที่บริเวณริมฟุตบาท อุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ภายในห้องนิทรรศการเกิดการชำรุดเป็นบางส่วน (สถาบันปลูกป่าและระบบนิเวศ, 2558.)

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษาและวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนที่เข้ามาใช้บริการ และยอมเป็นประโยชน์กับศูนย์เรียนรู้ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้อาจนำไปเป็นแนวทางในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาศูนย์เรียนรู้แห่งนี้ในด้านการให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

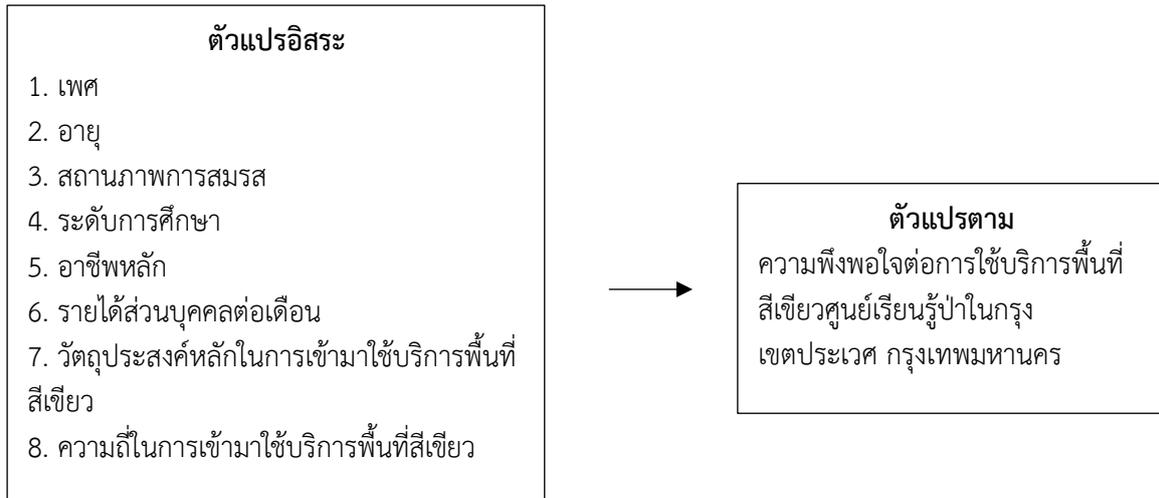
1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม ของประชาชนที่มาใช้บริการพื้นที่สีเขียวศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มาใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนที่มาใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุงเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขอบเขตการศึกษาประชาชนที่มาใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุงเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ในช่วงระหว่างเดือนตุลาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน 2567

กรอบแนวความคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร มีกรอบแนวความคิดการวิจัย ดังนี้

สมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุงเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุงเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีอาชีพหลักต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนที่มีรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 ประชาชนที่มีวัตถุประสงค์หลักในการเข้ามาใช้บริการพื้นที่สีเขียวแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 8 ประชาชนที่มีความถี่ในการเข้ามาใช้บริการพื้นที่สีเขียวแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มาใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง จำนวน 6,633 คน จากข้อมูลเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน ปี 2567

2. กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา คือ คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้จำนวนประชากรที่มาใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง ในช่วงระหว่างเดือนตุลาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน 2566 จากสูตรของยามานะ (Yamane, 1973) ที่ความคาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดให้เท่ากับ 0.05 และให้ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 377 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อหาระดับความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลความพึงพอใจของผู้ใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง โดยแบบสอบถามเป็นลักษณะของการประมาณค่าตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) โดยคำถามแต่ละข้อกำหนดให้เลือกตอบ

5 ระดับ ดังนี้

คะแนนที่ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

คะแนนที่ 4 หมายถึง พึงพอใจมาก

คะแนนที่ 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

คะแนนที่ 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย

คะแนนที่ 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

สามารถกำหนดเป็นอันตรภาคชั้น เพื่อวัดระดับความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร โดยคำนวณจากความกว้างของอันตรภาคชั้น ได้เท่ากับ 0.08 แปลความหมายของระดับความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ได้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21–5.00 หมายถึง พึงพอใจระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41–4.20 หมายถึง พึงพอใจระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61–3.40 หมายถึง พึงพอใจระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81–2.60 หมายถึง พึงพอใจระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.80 หมายถึง พึงพอใจระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงในเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของคำถามแต่ละข้อว่าตรงตามจุดประสงค์ของการศึกษาหรือไม่ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงเพื่อดำเนินการต่อไป

2.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด ไปทำการทดลองกับประชาชนที่บริเวณพื้นที่สีเขียวของสวนสุขภาพสโมสรตำรวจ และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นใช้วิธีของ Cronbach Alpha ซึ่งจะต้องได้ค่าความเชื่อมั่น ไม่ต่ำกว่า 0.8 จากการทดสอบได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นแล้ว ให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 377 คน โดยผู้ศึกษาได้กำหนดการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธี systematic random sampling หาช่วงกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดตัวเลขเรียงลำดับให้กับประชาชน จากนั้นหาช่วงที่จะเลือกประชาชน จากสูตร N/n เมื่อ N แทน จำนวนประชาชน n แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเลือก คือ $6,663/377 = 18$ โดยสุ่มกลุ่ม

ตัวอย่างคนแรก ใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายจากประชาชนคนที่ 1–18 มา 1 คน เช่น สุ่มได้ประชาชนคนที่ 5 เป็นกลุ่มตัวอย่างคนแรก คนต่อไปจะถูกกำหนดอย่างเป็นระบบ คือ 5, 23 (5+18), 41 (23+18), 59 (41+18) ไปจนกว่าจะครบจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 377 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อทราบถึงความพึงพอใจของประชาชนที่มาใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

2. สถิติเชิงวิเคราะห์ (Statistical Analysis)

- ใช้สถิติ t-test ในการทดสอบความแตกต่างของตัวแปรอิสระระหว่าง 2 กลุ่ม ของประชาชนที่มาใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

- ใช้สถิติ f-test ในการทดสอบความแตกต่างของตัวแปรอิสระในกรณีที่มี 3 กลุ่มขึ้นไปของประชาชนที่มาใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มาใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร จำนวน 377 ตัวอย่าง และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม ของประชาชนที่มาใช้บริการพื้นที่สีเขียวศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

1. เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44

2. อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 25 ปี โดยมีอายุมากที่สุด 70 ปี และอายุน้อยที่สุด 16 ปี ส่วนใหญ่ช่วงอายุ 21–30 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.2 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 31–40 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.2 ช่วงอายุ 41–50 ปี คิดเป็น ร้อยละ 17.2 ช่วงอายุ 51–70 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.8 และช่วงอายุ 15–20 ปี ตามลำดับ

3. สถานภาพการสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 64.7 รองลงมา คือ สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 27.3 และสถานภาพหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 8 ตามลำดับ

4. ระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 67.9 รองลงมา คือ ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 13.8 ระดับนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 9.8 ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 5.8 และระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 2.7 ตามลำดับ

5. อาชีพหลัก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 48.8 รองลงมา คือ อาชีพพนักงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 16.7 อาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 14.1 อาชีพอื่น ๆ คิดเป็น ร้อยละ 11.1 และอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 9.3 ตามลำดับ

6. รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 15,001–25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.8 รองลงมา คือ ช่วง 25,001–35,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.5 ช่วง 5,000–15,000 บาท

คิดเป็นร้อยละ 14.3 ช่วง 35,001–45,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.1 ช่วง 45,001–55,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.1 และช่วง 55,001–85,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.2 ตามลำดับ

7. วัตถุประสงค์หลักในการเข้าใช้บริการพื้นที่สีเขียว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลักในการเข้ามาใช้บริการ คือ ชมธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 57.6 รองลงมา คือ พักผ่อน คิดเป็นร้อยละ 18 ศึกษาดูงาน คิดเป็นร้อยละ 9 ศึกษาเรียนรู้/ทำรายงาน/ทำวิจัย คิดเป็นร้อยละ 8 และถ่ายภาพ คิดเป็นร้อยละ 7.4 ตามลำดับ

8. ความถี่ในการเข้ามาใช้บริการพื้นที่สีเขียวต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่เข้ามาใช้บริการ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 87 และเข้ามาใช้บริการมากกว่า 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13

ระดับความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

จากผลการศึกษา เมื่อนำคะแนนความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยการตอบคำถามในแต่ละคำถาม ทุกข้อของประชาชน ตัวอย่างทุกรายแล้วนำไปเทียบกับอันตรภาคชั้นที่กำหนดไว้ ซึ่งเมื่อจำแนกระดับความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ออกเป็นรายด้าน รายละเอียดปรากฏดังนี้

1. ความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ด้านพื้นที่สีเขียว อยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07

2. ความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ด้านรูปแบบการจัดการเชิงพื้นที่อยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06

3. ความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ด้านชนิดพันธุ์ไม้ (ไม้ยืนต้น) อยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14

4. ความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการอยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48

5. ความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ด้านคุณภาพของแหล่งเรียนรู้ ที่ให้กับประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจอยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03

ผลการศึกษได้สรุปว่า ระดับความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 หมายความว่า ประชาชนตัวอย่าง มีความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก

ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

จากผลการทดสอบหาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุงเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพหลัก รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน และวัตถุประสงค์หลักในการเข้าใช้บริการพื้นที่สีเขียว

2. ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ สถานภาพการสมรส และความถี่ในการเข้ามาใช้บริการพื้นที่สีเขียวต่อเดือน

ทั้งนี้ รายละเอียดผลการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวข้างต้น ปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การทดสอบสมมติฐานความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง/ตัวแปรอิสระ	t-test	F-test	p-value
1. เพศ	0.512		0.609
2. อายุ		5.406	0.000**
3. สถานภาพการสมรส		2.606	0.075
4. ระดับการศึกษาสูงสุด		10.164	0.000**
5. อาชีพหลัก		7.307	0.000**
6. รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน		6.406	0.000**
7. วัตถุประสงค์หลักในการเข้าใช้บริการพื้นที่สีเขียว		10.854	0.000**
8. ความถี่ในการเข้ามาใช้บริการพื้นที่สีเขียวต่อเดือน	0.979		0.328

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม ของประชาชนที่มาใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร สรุปได้ว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56 มีอายุเฉลี่ย 25 ปี มีสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 15,001–25,000 บาท มีวัตถุประสงค์หลักในการเข้ามาใช้บริการ คือ ชมธรรมชาติ และความถี่ในการเข้ามาใช้บริการพื้นที่สีเขียวต่อเดือน ส่วนใหญ่เข้ามาใช้บริการ 1 ครั้ง

2. ระดับความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 โดยแบ่งเป็นความพึงพอใจ เป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านพื้นที่สีเขียวอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 2) ด้านรูปแบบการจัดการเชิงพื้นที่อยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 3) ด้านชนิดพันธุ์ไม้ (ไม้ยืนต้น) อยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการอยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 5) ด้านคุณภาพของแหล่งเรียนรู้ ที่ให้กับประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจอยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03

3. ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ อายุ มีค่า $F = 5.406$, $p\text{-value} = 0.000$ ระดับการศึกษาสูงสุด มีค่า $F = 10.164$, $p\text{-value} = 0.000$ อาชีพหลัก มีค่า $F = 7.307$, $p\text{-value} = 0.000$ รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน มีค่า $F = 6.406$, $p\text{-value} = 0.000$ และวัตถุประสงค์หลักในการเข้าใช้บริการพื้นที่สีเขียว มีค่า $F = 10.854$, $p\text{-value} = 0.000$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สีเขียวของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพหลัก รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน และวัตถุประสงค์หลักในการเข้าใช้บริการพื้นที่สีเขียว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรสายวิชาการต่อการจัดการพื้นที่

สี่เขี้ยวของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ที่พบว่าวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมการใช้ประโยชน์พื้นที่สี่เขี้ยวมีผลต่อความพึงพอใจของ (ปิยนุช จันทา, 2562) อาจเนื่องจากประชาชนที่เข้ามาใช้บริการพื้นที่สี่เขี้ยวอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับพื้นที่สี่เขี้ยวศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง จึงมักเข้ามาใช้บริการพื้นที่สี่เขี้ยว ประกอบกับพื้นที่สี่เขี้ยวศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง มีพื้นที่สำหรับเดินชมธรรมชาติ และยังสามารถพาบุตรหลานมาวิ่งเล่นชมชาติได้อีกด้วย และสอดคล้องกับการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการใช้บริการพื้นที่สี่เขี้ยวสโมสรตำรวจ เขตหลักสี่กรุงเทพมหานครของ (ศิริพงษ์ ดิษฐบรรจง, 2563) ที่พบว่าปัจจัยด้านอายุ รายได้ส่วนบุคคลมีผลต่อความพึงพอใจ อาจเนื่องจากประชาชนที่มีอายุน้อยกว่าเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้ เปิดรับสิ่งใหม่ และเข้าใจถึงสถานการณ์ปัจจุบันได้ดีกว่าผู้ที่มาอายุมาก และประชาชนที่มีรายได้ที่เพิ่งเริ่มต้นการทำงาน และเป็นนักเรียน นักศึกษา ต้องการใช้บริการพื้นที่สี่เขี้ยว ที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการเข้าพื้นที่ ในขณะที่ประชาชนที่มีรายได้มาก ก็มีความต้องการที่จะใช้บริการพื้นที่สี่เขี้ยวที่มีความทันสมัยมากขึ้น และมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สี่เขี้ยวศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีความพึงพอใจที่จะให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพของการให้บริการพื้นที่สี่เขี้ยวศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เพื่อให้เกิดความพึงพอใจต่อการให้บริการกับประชาชนที่มาใช้บริการพื้นที่สี่เขี้ยวศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง ทั้งนี้จึงควรพิจารณาให้มีการพัฒนาการให้บริการให้ครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ ด้านพื้นที่สี่เขี้ยว ด้านรูปแบบการจัดการเชิงพื้นที่ ด้านชนิดพันธุ์ไม้ (ไม้ยืนต้น) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และด้านคุณภาพของแหล่งเรียนรู้ ที่ให้กับประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ เพื่อให้การบริการพื้นที่สี่เขี้ยวศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุงมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. จากผลการทดสอบของตัวแปร พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สี่เขี้ยวศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ 1) ช่วงอายุ 31-40 ปี และ 41-50 ปี เป็นช่วงวัยทำงานที่มีประสิทธิภาพสูง มีครอบครัว จึงอาจจะมีการตั้งเป้าที่จะได้รับความพึงพอใจในการเข้ามาใช้บริการพื้นที่สี่เขี้ยวศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุงค่อนข้างสูง เพราะฉะนั้น การสร้างบรรยากาศ คุณภาพของแหล่งเรียนรู้ และจัดกิจกรรมสำหรับครอบครัว จะช่วยให้เกิดความประทับใจและกลับมาใช้บริการมากขึ้น 2) ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ควรเสริมด้านคุณภาพของแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้กลุ่มระดับการศึกษาที่สูงเกิดความสนใจ และอยากเข้ามาใช้บริการ 3) อาชีพหลักพนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ และธุรกิจส่วนตัว ควรเปิดให้หน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ เข้ามาศึกษาดูงานภายในพื้นที่ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น 4) รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน 25,001-35,000 บาท, 35,001-45,000 บาท, 45,001-55,000 บาท และ 55,001-85,000 บาท ควรเสริมสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และดูแลอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในพื้นที่ไม่ให้ชำรุด และเพิ่มการประชาสัมพันธ์หรือ จัดกิจกรรม เพื่อให้กลุ่มประชาชนที่มีรายได้มาก มีความพึงพอใจและกลับมาใช้บริการมากขึ้น และ 5) วัตถุประสงค์หลักในการเข้ามาใช้บริการพื้นที่สี่เขี้ยว พักผ่อน ศึกษาเรียนรู้ทำรายงานวิจัย ศึกษาดูงาน และถ่ายภาพ ควรเพิ่มให้สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ เอกชน เข้ามาศึกษาดูงานหรือจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วม เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนสนใจอยากเข้ามาใช้บริการ

3. ศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ควรนำข้อมูลระดับความพึงพอใจต่อการใช้บริการพื้นที่สี่เขี้ยวศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ในบางประเด็นที่ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยกว่าความพึงพอใจในภาพรวม ไปประกอบการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาในประเด็น

ต่าง ๆ เพื่อให้การบริการของศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ได้แก่ 1) พื้นที่บริเวณ จอดรถของพื้นที่สีเขียวศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุงมีเพียงพอ และสะดวกสบาย 2) ความเพียงพอของปริมาณและ จุดบริการน้ำดื่ม 3) แผนที่ของพื้นที่สีเขียวศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย 4) ป้ายบอกจุด อำนวยความสะดวก มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย และ 5) การเข้าถึงพื้นที่สีเขียวศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง มีความเหมาะสม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ เท่ากับ 2.83, 3.24, 3.37, 3.54 และ 3.61 ตามลำดับ

เอกสารอ้างอิง

- ปิยนุช จันทา. (2562). *ความพึงพอใจของบุคลากรสายวิชาการต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวขอ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- ศิริพงษ์ ดิษฐบรรจง. (2563). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการใช้ประโยชน์พื้นที่สีเขียวสโมสรตำรวจ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- สถาบันปลูกป่าและระบบนิเวศ. (2558). *ศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง*. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2566, จาก [https:// www.pttreforestation.com/learning- center](https://www.pttreforestation.com/learning-center)
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2565). *แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อน การจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566–2570)*. กรุงเทพฯ: กองสิ่งแวดล้อม ชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- Yamane, T. (1973). *Statistics An Introductory Analysis*. (2nd ed). New York: Harpar and Row.